

רעלת אמוניה בארנבונים

דר. אסתר ואן פראג - תורגם ע"י טל סערוני

אמוניה (NH_3) הוא גז כבד, שמציאותו בריכוזים גבוהים רעילה. גז זה מתהווה תוך כדי תהליך ההתפרקות הכימית של סופג הצרכים ושל שתן וצואה בתנאי חום. משום כך גבוהה יותר הסבירות להמצאותה של רעלת אמוניה בחודשי הקיץ.

NH_3 ניספג במהירות בתאים הריריים המצפים את דרכי הנשימה של הארנבונים, שם הוא הופך למולקולה בסיסית בעלת תכונות תוקפניות. תהליך זה גורם להשמדת התאים האפיתליים הריריים, שתפקידם להגן על מערכת הנשימה מפני חיידקים תוקפניים.

למרות ש- NH_3 היא מולקולה רעלנית, לעתים קרובות מתעלמים מקיומה של רעלת אמוניה, אולי מפני שאינה קטלנית. הבעיה קיימת בדרך כלל בארנביות מסחריות, ואך לעתים רחוקות בבתי פרטיים בהם מוחזקים הארנבונים בתנאים הגייניים.

ניתן למנוע רעלת אמוניה ע"י ניקוי סדיר של קופסאות בית השימוש, וע"י איורור טוב.

תסמינים

המחלה מאופיינת בשלבים שונים, התלויים באורך החשיפה ובריכוז האמוניה באויר.

Kliniek voor Pluimvee en Bijzondere Dieren, Universiteit Gent, Belgium

סימנים קליניים אופייניים הקשורים לאזורי הנשימה העליונים
(במקרה הנוכחי המצאותו של החיידק *Pasteurella* sp.)
שמאל: דלקת האף. ימין: דלקת הלחמית.

בתחילה ניתן להבחין בבעיות אופייניות הקשורות במחלת דרכי הנשימה: הפרשות מהאף ומהעיניים, עפעפיים נפוחים וגירוי של הקרנית, עיטושים ונחירות, ולעתים רחוקות חום.

אם אין מטפלים בבעייה, מתלקחות דלקות של הלוע וקנה הנשימה, ובעקבותיהן באה מחלת דרכי הנשימה התחתונות.

בשלב זה קיימת אפשרות של זיהום חיידקי מישני בשל הרס המחסום הרירי ודיכוייה של מערכת החיסון. המחלה מתפתחת באופן חריף, עם קשיים בנשימה ולפעמים שיעול. לעתים קרובות הארנבון אנורקסי, מדוכא ומראה סימנים של דיספניאה (dyspnoea)¹, כיחלון (cyanosis)², חום או תת-חום (היפותרמיה).

המחלה קשה לטיפול ולעתים קרובות הופכת לכרונית גם כשהארנבון מועבר לסביבה מאווררת היטב.

למידע נוסף על הטיפול במחלות דרכי הנשימה המונעות ע"י חיידקים, ראה:

[Respiratory problems, related to Myxomatosis in rabbits](#)

תודות

תודות לקתלין הרמנס, DMV, (Kliniek voor Pluimvee en Bijzondere Dieren, Universiteit Gent, Belgium) על הרשות להשתמש בתמונות שלה.

מידע נוסף

1. Boucher S, Nouaille L. Maladies des Lapins. Manual pratique. Editions France Agricole. 2002. pp 182-183
2. Kruckenberg SM, Cook JE, Feldman BF. Clinical toxicities of pet and caged rodents and rabbits. Vet Clin North Am. 1975;5(4):675-84.
3. Makarenko ON, Skorik LV, Mel'nichuk DA. The characteristics of nitrogen metabolism in the tissues of rabbits with ammonium toxicosis. Ukr Biokhim Zh. 1992; 64(6):105-9. Russian.

אין להעתיק עמוד זה או לפרסמו באתר אינטרנט אחר, או בכל מקום אחר כלשהוא.

ינואר 2006

¹ נשימה מאומצת או אבנורמלית
² הופעת צבע כחלחל בלשון, שפתיים וחניכיים, עקב כמות לא מספקת של חמצן בדם

